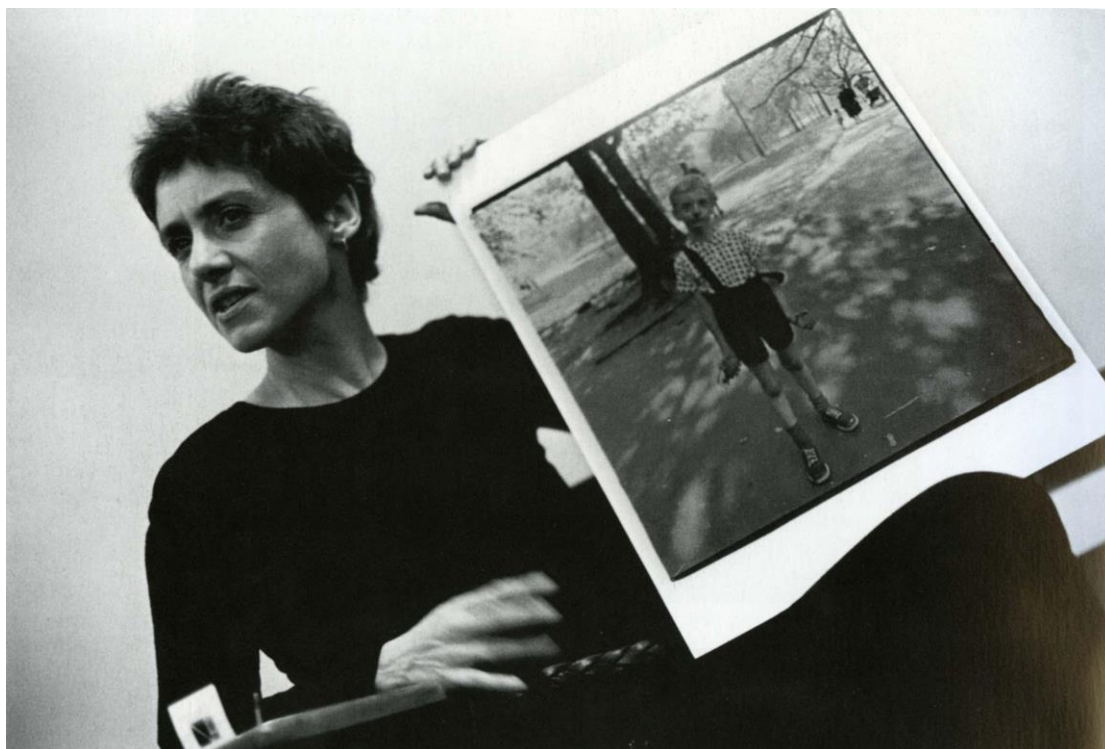

in[+]frame

articles

Legends of Photography #02: Diane Arbus

του Στέλιου Γκινάλα

Ο Norman Mailer είπε το 1971:

«Το να δίνεις μία κάμερα στην Diane Arbus είναι σαν να δίνεις μία απασφαλισμένη χειροβομβίδα στα χέρια ενός παιδιού»

Το σχόλιο του ήταν απόλυτα εύστοχο, κάνοντας άμεση συσχέτιση με μία από τις διασημότερες φωτογραφίες της Arbus, την οποία κρατάει στην εικόνα σαν να είναι αυτοβιογραφία της. Κυρίως όμως, ο Mailer κατάφερε να αποδώσει την τάση της διάσημης φωτογράφου προς ένα είδος φωτογραφικού περιεχομένου που αποδοκιμάστηκε από πολλούς. Ένα φωτογραφικό περιεχόμενο το οποίο σήμερα ερχόμαστε να κρίνουμε και να κριθούμε μέσα από αυτό. Ποια ήταν λοιπόν η Diane Arbus και τι μπορούμε να αντιληφθούμε

από τον τρόπο που έβλεπε μέσα από τον φακό δευτερόλεπτα πριν ακουστεί το κλείστρο.

Η Diane Arbus γεννήθηκε στις 14 Μαρτίου του 1923. Αν και η πρώτη της επαφή με την φωτογραφία ήταν στον χώρο της μόδας, καθώς είχε ιδρύσει με τον άντρα της Allan Arbus διαφημιστική εταιρία, δεν άργησε να καταλάβει ότι δεν άνηκε σε αυτόν τον φωτογραφικό κόσμο. Το 1956 παραιτείται και ξεκινάει μαθήματα φωτογραφίας πλάι στην Lisette Model. Η ίδια της μαθαίνει πως να χειρίζεται τεχνικά αλλά και συναισθηματικά μία φωτογραφική μηχανή μέχρι που μία μέρα ανέφερε ότι «η Diane σταμάτησε ξαφνικά να ακούει εμένα και ξεκίνησε να ακούει τον εαυτό της». Κάπως έτσι, ο ίδιος της ο εαυτός την οδήγησε σε ένα φωτογραφικό μονοπάτι, άγνωστο για αυτήν μέχρι τότε...

Οι φωτογραφίες της χαρακτηρίζονται κυρίως από ανθρώπους που κατά κάποιο τρόπο σε κοιτάνε μέσα από την ίδια τους την φωτογραφία. Μία από τις πολύ γνωστές της φωτογραφίες, με τίτλο 'Identical Twins', αποτελεί εξαίρεση των φωτογραφικών της κανόνων, καθώς πολλές εικόνες της δεν έχουν

σύνθεση ή γεωμετρία, όπως οι φωτογραφίες από το portfolio του Bresson που συναντήσαμε στο προηγούμενο άρθρο. Ωστόσο, η ίδια έχει τα δικά της μυστικά.

«...Μισώ την ιδέα σύνθεσης. Δεν ξέρω τι σημαίνει καλή σύνθεση. Υποθέτω μάλλον, ότι κάτι θα πρέπει να ξέρω για αυτό επειδή φωτογραφίζω πολύ και νοιώθω τον τρόπο που πρέπει να κινηθώ μέσα από αυτό που μου αρέσει. Μερικές φορές για μένα, η σύνθεση έχει να κάνει με την ευφυΐα ή με κάποια αίσθηση του 'σωστού' ενώ άλλες φορές έχει να κάνει με αστεία λάθη. Υπάρχει μια αίσθηση 'σωστού' και 'λάθους' και μερικές φορές μου αρέσει το 'σωστό' ενώ άλλες φορές το 'λάθος'. Η σύνθεση είναι κάπως έτσι...»

Αυτό που κάνει ακόμα πιο ιδιαίτερο και ανθρωποκεντρικό το φωτογραφικό της έργο είναι η ικανότητά της να αιχμαλωτίζει το χώρο μεταξύ του *‘πως κάποιος είναι και πως οι άλλοι νομίζουν ότι είναι’*. Η Arbus διαλέγει με ιδιαίτερο τρόπο το περιεχόμενο των φωτογραφιών της και παραβιάζοντας κάθε φωτογραφικό κανόνα εκμηδενίζει την απόσταση μεταξύ του φακού της και των πρωταγωνιστών. Εκκεντρικοί πρωταγωνιστές εμφανίζονται μπροστά στον φακό και δημιουργούν παράδοξο μεταξύ φωτογραφίας και πραγματικότητας.

Αμφιλεγόμενη και προκλητική στο έργο της, επιλέγει να “ξεγυμνώνει” τις ψυχές όλων αυτών που στην σκληρή πραγματικότητα αποκαλούμε φρικιά. Αλλά στον κόσμο της φωτογραφίας της Arbus, φρίκη και ανασφάλεια υπάρχει μόνο στα πρόσωπα των ‘φυσιολογικών’ ανθρώπων. Αντίθετα τα... ‘φρικιά’, εμφανίζονται με εντυπωσιακή άνεση μπροστά στον φακό, χωρίς να έχουν κάτι να κρύψουν από τον φωτογράφο.

«Τα φρικιά ήταν κάτι που φωτογράφισα αρκετά. Ήταν ένα από τα πρώτα πράγματα που φωτογράφισα και περιελάμβανε ένα τρομερό είδος ενθουσιασμού για μένα. Απλά τα λάτρευα. Ακόμα λατρεύω μερικά από αυτά, δεν εννοώ ακριβώς ότι είναι οι καλύτεροι μου φίλοι αλλά με έκαναν να αισθάνομαι ένα μίγμα ντροπής και δέους...

...Υπάρχει ένα είδος θρύλου γύρω από τα φρικιά. Όπως ένας άνθρωπος σε ένα παραμύθι, που σε σταματά και απαιτεί να λύσεις ένα γρίφο. Οι περισσότεροι άνθρωποι περνούν τη ζωή τους τρέμοντας ότι θα έχουν κάποια τραυματική εμπειρία. Τα φρικιά γεννήθηκαν μαζί με το τραύμα τους. Έχουν ήδη περάσει το τεστ της ζωής. Είναι αριστοκράτες...»

Στα τελευταία χρόνια της διαλέγει ως αποχαιρετιστήριο έργο, την καθημερινή ζωή τροφίμων σε ένα ψυχιατρικό ίδρυμα..

Η Diane Arbus έδωσε τέλος στην ζωή της στις 26 Ιουλίου του 1971 σε ηλικία 48 ετών. Υπήρξαν αναφορές για καταθλιπτικά επεισόδια και υποθέσεις σχετικά με το γιατί μια τόσο χαρισματική φωτογράφος θα έδινε τέλος στην ζωή της σε τόσο νεαρή ηλικία. Ωστόσο, οι φωτογραφίες της μπορούν να αποτελέσουν έναν οδηγό στο να καταλάβουμε πώς η ίδια έβλεπε τον κόσμο και ποιες ήταν οι καλλιτεχνικές της ανησυχίες. Ανησυχίες, οι οποίες ενδεχομένως να την οδήγησαν και στο τέλος της; Σίγουρα κάτι τέτοιο δεν μπορεί να απαντηθεί και θα αποτελεί για πάντα ένα μυστήριο:

*«Μια φωτογραφία είναι ένα μυστικό γύρω από ένα άλλο μυστικό.
Όσο περισσότερα σου λέει τόσο λιγότερα γνωρίζεις...»*

Αναφορές

Arbus, Diane. *An Aperture Monograph*

Arbus, Diane. *Diane Arbus*. Millerton, New York: Aperture, 1972

Armstrong, Carol. "Biology, Destiny, Photography: Difference According to Diane Arbus". *October*, volume 66, pages 28–54, Autumn 1993.

Bosworth, Patricia. *Diane Arbus: a Biography*. New York: W. W. Norton, 2005. Page 250

DeCarlo, Tessa. "A Fresh Look at Diane Arbus"

Hume, Christopher. "Photography's Tragic Poet of the Bizarre". *Toronto Star*, January 11, 1991

Segal, David. "Double Exposure: a Moment with Diane Arbus Created a Lasting Impression". *The Washington Post*, May 12, 2005

in[+]frame